

Przedsiębiorstwa społeczne

Stan na 30.01.2020

Podstawa prawna

**Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć
w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa
z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego
i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020
czyli CT-9 😊
z dnia 8 lipca 2019r.**

Przedsiębiorstwo społeczne (PS) – podmiot ekonomii społecznej, który spełnia łącznie poniższe warunki:

a) posiada osobowość prawną i prowadzi:

- działalność gospodarczą zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym lub
- działalność odpłatną pożytku publicznego w rozumieniu art. 8 ustawy z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, lub
- działalność oświatową w rozumieniu art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148), lub
- działalność kulturalną w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1983, z późn. zm.),

b) zatrudnia co najmniej 30% osób, które należą do minimum jednej z poniższych grup:

- osoby bezrobotne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.)
- osoby do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadające status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu lub niewykonujące innej pracy zarobkowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- osoby niepełnosprawne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- osoby z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878, z późn. zm.);
- osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1–3 i 5–7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 217, z późn. zm.);
- osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, jeżeli ich dochód ustalany zgodnie z art. 7 ust. 5–10 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, z późn. zm.) wynosi nie więcej niż dochód z 6 hektarów przeliczeniowych;
- osoby spełniające kryteria, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- osoby o których mowa w art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- osoby usamodzielniane, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- osoby ubogie pracujące, o których mowa w pkt 17;

c) jest podmiotem, który nie dystrybuuje zysku lub nadwyżki bilansowej pomiędzy udziałowców, akcjonariuszy lub pracowników, ale przeznaczają go na wzmocnienie potencjału przedsiębiorstwa jako kapitał niepodzielny oraz w określonej części na reintegrację zawodową i społeczną;

d) jest zarządzany na zasadach demokratycznych, co oznacza, że struktura zarządzania PS lub ich struktura własnościowa opiera się na współzarządzaniu w przypadku spółdzielni, akcjonariacie pracowniczym lub zasadach partycypacji pracowników, co podmiot określa w swoim statucie lub innym dokumencie założycielskim;

e) wynagrodzenia wszystkich pracowników, w tym kadry zarządzającej są ograniczone limitami, tj. nie przekraczają wartości, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

f) zatrudnia w oparciu o umowę o pracę, spółdzielczą umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną (z wyłączeniem osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych, które prowadzą działalność gospodarczą) co najmniej trzy osoby w wymiarze czasu pracy co najmniej $\frac{1}{4}$ etatu, a w przypadku umów cywilnoprawnych na okres nie krótszy niż 3 miesiące i obejmujący nie mniej niż 120 godzin pracy łącznie przez wszystkie miesiące, przy zachowaniu proporcji zatrudnienia określonych w lit. b;

g) prowadzi wobec zatrudnionych osób, o których mowa w lit. b, uzgodniony z tymi osobami i określony w czasie proces reintegracyjny, mający na celu zdobycie lub odzyskanie kwalifikacji zawodowych lub kompetencji kluczowych.

FORMY PRAWNE
PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH

Spółdzielnie socjalne osób prawnych

Kto może założyć spółdzielnię socjalną?

➤ **Osoby fizyczne (bezrobotne, niepełnosprawne, zagrożone wykluczeniem społecznym)**

➤ **OSOBY PRAWNE**

(organizacje pozarządowe w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub jednostki samorządu terytorialnego lub kościelne osoby prawne)

Osoby fizyczne:

- 1) osoby bezrobotne, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.1)),
- 2) osoby, o których mowa w art. 2 pkt 1a i 1b ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. O zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1828 oraz z 2018 r. poz. 650),
- 3) osoby niepełnosprawne, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511, 1000 i 1076),
- 4) osoby do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadające status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. O promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 5) osoby, o których mowa w art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. O promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 6) osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu lub niewykonujące innej pracy zarobkowej,
- 7) osoby usamodzielniane, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. O wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 i 1076) – posiadające pełną zdolność do czynności prawnych

Spółdzielnię socjalną mogą założyć także:

- inne osoby niż wskazane w ust.1, o ile liczba tych osób nie stanowi więcej niż:
  - a) 50% ogólnej liczby założycieli,
  - b) 70% ogólnej liczby założycieli, w przypadku gdy spółdzielnię socjalną zakładają osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo gdy spółdzielnia socjalna prowadzi działalność w zakresie:
    - zadań i usług pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
    - rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
    - opieki nad dziećmi do lat trzech, o której mowa w przepisach o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
    - prowadzenia niepublicznych przedszkoli lub innych form wychowania przedszkolnego, o których mowa w ustawie z dnia 14grudnia 2016r. –Prawo oświatowe (Dz.U. z2018r. poz.996 i 1000),
    - wspierania rodziny i pieczy zastępczej w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Limity

Liczba założycieli spółdzielni socjalnej nie może być mniejsza niż **trzy**, jeżeli założycielami są osoby fizyczne, i **dwa**, jeżeli założycielami są osoby prawne.”,

W przypadku gdy założycielami spółdzielni socjalnej są organizacje pozarządowe, kościelne osoby prawne lub jednostki samorządu terytorialnego, są one zobowiązane do zatrudnienia w spółdzielni co najmniej pięciu osób spośród osób wymienionych w art. 4 ust. 1, w terminie sześciu miesięcy od dnia wpisu spółdzielni socjalnej do Krajowego Rejestru Sądowego.

Wsparcie przez J.S.T

- **Art. 15.** 1. Działalność spółdzielni socjalnej może zostać wsparta ze środków budżetu państwa lub środków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności poprzez:
  - 1) dotacje;
  - 2) pożyczki;
  - 3) poręczenia, o których mowa w art. 5a ust. 6;
  - 4) usługi lub doradztwo w zakresie finansowym, księgowym, ekonomicznym, prawnym i marketingowym;
  - 5) zrefundowanie kosztów lustracji.

- Wsparcie, o którym mowa wyżej, udzielane jest, w drodze uchwały, przez właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego lub w ramach programu ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego określonego w przepisach o pomocy społecznej, na cele związane z rozwojem spółdzielni socjalnych.

Art. 15a. - klauzule społeczne

1. Jednostka sektora finansów publicznych udzielając zamówienia, które **nie podlega ze względu na jego wartość ustawie** z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.), **może zastrzec**, że o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się **wyłącznie spółdzielnie socjalne**, działające na podstawie ustawy lub właściwych przepisów państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, z uwzględnieniem przepisów art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

2. Informacja o zastrzeżeniu, o którym mowa w ust. 1, musi znaleźć się we wniosku o uruchomienie procedury udzielenia zamówienia publicznego oraz w odpowiednich dokumentach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

PODZIAŁ ZYSKÓW

Nadwyżka bilansowa podlega podziałowi na podstawie uchwały walnego zgromadzenia i jest przeznaczana na:

1. **zwiększenie funduszu zasobowego –nie mniej niż 20%;**
2. **cele, o których mowa w art. 2 ust. 2 i 3 –nie mniej niż 30%;**
3. **fundusz wzajemnościowy.**

Nadwyżka bilansowa nie może podlegać podziałowi pomiędzy członków spółdzielni socjalnej, w szczególności nie może być przeznaczona na zwiększenie funduszu udziałowego, jak również nie może być przeznaczona na opłacenie udziałów.

Spółki z.o.o non profit

Kodeks spółek handlowych w art. 151 przewiduje możliwość prowadzenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Na tej podstawie funkcjonują w obrocie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością działające „non profit”, czyli nie w celu osiągnięcia zysków.

Zalety

- Do największych zalet spółek non profit należy to, że zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (dalej jako „ustawa o pożytku publicznym”) mogą uzyskać status organizacji pożytku publicznego.

Wymogi

Aby dany podmiot określić mianem „spółki non profit” wymagane jest:

- wskazanie innego niż zarobkowy celu spółki,
- konieczne jest także wyartykułowanie w akcie założycielskim zakazu dzielenia wypracowanego zysku pomiędzy wspólników, członków zarządu, pracowników, radę nadzorczą czy komisję rewizyjną
- obowiązek przeznaczania zysku na określony umową spółki cel społeczny.

Takie ukształtowanie zasad dotyczących przeznaczenia ewentualnie wypracowanego zysku umożliwia art. 191 §2 k.s.h., który przewiduje, że „umowa spółki może przewidywać inny sposób podziału zysku”.

- spółka non profit zobowiązana jest prowadzić pełną księgowość, a dochód spółki opodatkowany jest podatkiem dochodowym od osób prawnych (CIT), przy czym w przypadku podmiotów nowopowstałych oraz podmiotów, których przychody nie przekroczą w roku obrotowym 1,2 mln euro stawka podatku wyniesie 15 proc.
- Zwolnienie od podatku dochodowego dla osób prawnych możliwe jest jedynie w przypadku, gdy jedynym wspólnikiem spółki jest stowarzyszenie, a jego cele statutowe są tożsame z tymi uprawniającymi do zwolnienia od podatku oraz w przypadku uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego.

Do założenia sp. z o.o. wystarczy jedna osoba prawna (poza inną jednoosobową spółką z o.o., która nie może być jedynym wspólnikiem spółki z o.o.) lub osoba fizyczna, która zachowuje duży wpływ na sposób działania spółki, w tym co do wskazania organów, podziału ról i kompetencji, a także w zakresie ewentualnych przekształceń osobowych lub kapitałowych.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE